

**Roxane
Gayová**

HLAD

Paměti mého těla

Hlad

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Roxane Gayová

Hlad – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Roxane Gayová
HLAD

Roxane Gayová

HLAD

Paměti mého těla

Přeložila Olga Engelthaler Neumanová

Copyright © 2017 by Roxane Gay
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2019
Translation © Olga Engelthaler Neumanová, 2019
Cover picture © AlexRoz/Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-7597-527-0
ISBN e-knihy 978-80-7597-569-0 (1. zveřejnění, 2019)

*Mému Slunci, že mi ukázalo, co již nepotřebuji
a našlo cestu k mému nitru.*

I

— 1 —

Každý má svůj příběh a historii. Tady vám budu vyprávět ten svůj. Jsou to paměti mého těla a mého hladu.

— 11 —

Příběh mého těla není příběhem triumfu. Tohle nejsou memoáry o hubnutí. Na obálce neuvidíte fotografii mého štíhlého nového já, stojícího pyšně v jedné nohavici starých džínů, které jsem nosila ještě v „tlustých“ dobách. Tahle kniha není plná motivace. Neumím nabídnout žádný silný vhled do toho, jak překonat neposlušné tělo a neposlušný apetit. Nenabídnu vám příběh úspěchu. Nabídnu vám prostě jen svůj příběh, podle pravdy.

Hrozně moc bych si přála napsat knihu o vítězném hubnutí a o tom, jak jsem se naučila lépe žít bok po boku se svými démony. Kéž bych mohla napsat knihu o tom, jak jsem našla vnitřní smíření a naučila se sama sebe milovat, ať už vážím, kolik chci. Místo toho jsem napsala tohle. Byla to jedna z nejtěžších životních výzev, mnohem těžší, než jsem si uměla představit. Když jsem se pustila do psaní *Hladu*, byla jsem si jistá, že slova mi přijdou na jazyk skoro sama, tak jak to obvykle bývá. A co by mělo být jednodušší než psát o těle, ve kterém žiju přes čtyřicet let? Brzy jsem si ale uvědomila, že nepíšu jen paměti svého těla. Byla jsem nucena podívat se pravdivě na to, co moje tělo vydrželo, kolik kilo jsem přibrala, jak bylo těžké s tou váhou žít i ji

potom ztratit. Musela jsem pohlédnout tváří v tvář svým nejtajnějším proviněním. A to není příjemné ani snadné.

Kéž bych měla dost síly a pevné vůle, abych dokázala vyprávět příběh o vítězství. Tuhle sílu a pevnou vůli stále ještě hledám. Jsem odhodlaná být víc než jen svým tělem, než jen tím, co mé tělo sneslo a čím se stalo. Odhodlání mě zatím ale příliš daleko nedostalo.

Psáním této knihy odhaluji ty nejošklivější, nejslabší a nejobnaženější části svého já. Toto je moje pravda. Toto jsou paměti (mého) těla, protože příběhy podobných těl jsou tak často opomíjeny, přehlíženy a zesměšňovány. Lidé vidí tělo, jako je to moje, a už mají jasno. Myslí si, že vědí proč. Nevědí. Tohle není příběh vítězství, zasluhuje si ale, aby byl vyprávěn a vyslechnut.

Tohle je kniha o mém těle, o mém hladu a ve své podstatě o tom, jak zmizet, jak se ztratit a jak velice toužit po tom být viděn a pochopen. Je to kniha o tom, jak se, byť pomalu, naučit být viděn a pochopen.

Abych vám mohla povědět příběh svého těla, mohu začít tím, že vám řeknu, kolik jsem vážila nejvíc. Mám vám říci to číslo, které mě zahanbuje a navždy mě bude dusit? Mám vám říci, že vím, že bych neměla pravdu o svém těle považovat za zahanbu-jící? Nebo mám jen prostě říci pravdu, zatajit dech a čekat na vaše odsouzení?

Když jsem byla nejtěžší, vážila jsem při výšce 190 centimetrů 262 kilo. To je ohromující číslo, číslo, kterému lze jen těžko uvěřit, kterému se ani mně samotné nechce věřit. V jeden okamžik to ale byla pravda mého těla. To číslo jsem se dozvěděla na klinice Cleveland Clinic ve Westonu na Floridě. Nevím, jak se stalo, že se mi všechno takhle vymklo z rukou, prostě se to stalo.

Na Cleveland Clinic mě doprovodil můj otec. Blížila se mi třicítka. Byl červenec. Venku bylo vedro, dusno a všechno hýřilo jasnými odstíny zelené barvy. Uvnitř byl vzduch chladný a páchl dezinfekcí. Všechno tu bylo uhlazené, obložené drahým dřevem a mramorem. Pomyslela jsem si, *tady asi strávím letní prázdniny*.

V čekárně sedělo sedm dalších lidí a čekala nás informační schůzka o gastrickém bypassu. Seděli tu dva tlustí chlapíci, jedna

paní, co měla trochu nadváhu, a její hubený manžel, pak dva lidé v lékařských pláštích a další silná paní. Jak jsem si tak prohlížela své okolí, udělala jsem to, co většinou tlustí lidé dělají v přítomnosti dalších tlustých lidí – porovnávala jsem se s nimi. Byla jsem silnější než pět z nich a hubenější než dva. Aspoň tak jsem se o tom přesvědčovala. Za 270 dolarů jsem strávila většinu dne tím, že jsem poslouchala, jaké výhody pro mě bude mít, když připustím drastický zásah do svého těla výměnou za možnost zhubnout. Lékaři tvrdili, že se jedná o „jediný skutečně efektivní lék na obezitu“. Byli to lékaři a měli přece vědět, co pro mě bude nejlepší. Moc jsem jim chtěla věřit.

Pak s námi mluvil psychiatr o tom, jak se na operaci připravit, jak přistupovat k jídlu, až bude náš žaludek velký zhruba jako palec, jak akceptovat to, že „normální lidé“ (to jsou jeho slova, ne moje) z našeho okolí se možná budou snažit naše hubnutí sabotovat, protože jsou zvyklí, že jsme tlustí. Dozvěděli jsme se, že našim tělům budou scházet živiny, a to po celý zbytek života, a že už nikdy nebudeme moci jíst nebo pít s menším odstupem než půl hodiny. Zřídnou nám vlasy a možná i vypadají. Naše těla možná postihne dumpingový syndrom – není potřeba mít příliš živou představivost, abychom pochopili, oč se jedná. A samozřejmě že i samotná operace nese svá rizika. Je možné, že zemřeme na operačním sále nebo ve dnech krátce po operaci podlehneme infekci.

Byl to scénář plný pozitiv a negativ. Negativa: naše životy a těla už nikdy nebudou stejná (pokud ovšem operaci přežijeme). Pozitiva: budeme štíhlí. Za první rok po operaci zhubneme tři čtvrtiny nadbytečné váhy, budeme skoro normální.

Ti lékaři nabízeli něco velice lákavého, přímo svůdného: možnost, že na pár hodin usneme a za rok po probuzení bude většina našich problémů vyřešena, alespoň z pohledu klasické medicíny. Ovšem za předpokladu, že se i nadále budeme udržovat v iluzi, že naše tělo je náš největší problém.

Po přednášce přišla chvíle na otázky a odpovědi. Neměla jsem ani otázky, ani odpovědi. Zato žena po mé pravici, žena, která tu evidentně neměla co dělat, protože měla nanejvýš 20 kilo nadváhy, opanovala celý prostor a kladla intimní, osobní dotazy, ze kterých mě bolelo u srdce. Zatímco vyslyšala lékaře, vedle ní seděl její manžel a uškleboval se. Bylo jasné, kde se tu vzala. Celé to bylo kvůli němu a kvůli tomu, jak na její tělo nahlížel on. *To je strašně smutné*, pomyslela jsem si pro sebe a nechtěla jsem si připustit, proč v té místnosti sedím já sama. Rozhodla jsem se ignorovat, že v mém vlastním životě byla spousta lidí, kteří viděli moje tělo mnohem dříve, než viděli nebo si všimli mě samotné.

Ještě později téhož dne nám lékaři pustili videozáznam operace. Kamery a operační nástroje uvnitř tělesných dutin, jak řezou, tlačí, uzavírají a odstraňují zásadní část lidského těla. Vnitřnosti byly sytě rudé a růžové a také žluté. Všechno to působilo odpudivě a děsivě. Po mé levé ruce seděl můj otec, celý popelavý a evidentně otřesený tou brutální podívanou. „Co si o tom myslíš?“ zeptal se mě potichu. „Je to nechutné divadlo,“ odpověděla jsem. Pomalu přikývl. Bylo to poprvé po mnoha letech, kdy jsme se na něčem shodli. Pak video skončilo, lékař se usmíval a štěbetal, že procedura trvá jen chvíli a provádí se laparoskopicky. Ujistil nás, že podobných operací má za sebou

přes tři tisíce a ztratil pouze jediného pacienta, totiž muže, který vážil 385 kilo. V tu chvíli ztišil hlas do omluvného, spikleneckého šepotu, jako by o ostudné realitě mužova těla nemohl mluvit nahlas. Pak nám lékař oznámil cenu, jakou je nutno za štěstí zaplatit: 25 tisíc dolarů se slevou 270 dolarů za kurz, který jsme právě absolvovali.

Než bylo utrpení úplně u konce, následovala ještě individuální konzultace s lékařem v oddělené, soukromé ordinaci. Než přišel lékař, nejdříve si jeho asistent medik zapsal informace o mojí osobě. Zvážil mě, změřil a potichu odsoudil. Pak mi poslechl srdce, ohmatal uzliny a zapsal si ještě pár poznámek. Asi po půl hodině sem konečně vplul i lékař. Prohlédl si mě od hlavy k patě, nahlédl do papírů a rychle je prolistoval. „Ano, ano,“ prohlásil. „Jste skvělým adeptem na operaci. Hned vám najdeme nějaký termín.“ A pak zmizel. Stážista mi napsal žádanky na všechna předoperační vyšetření a já odcházela s dopisem potvrzujícím, že jsem se zúčastnila informačního kurzu. Bylo evidentní, že tohle dělají dennodenně. Nebyla jsem ničím výjimečná ani jedinečná. Byla jsem jen tělo, které potřebovalo opravit, a po světě nás běhá spousta, každý žijeme v nějakém takovém hluboce lidském těle.

V honosné vstupní hale na mě čekal otec. Položil mi ruku na rameno a prohlásil: „Ještě na tom nejsi tak špatně. Stačí trochu sebekontroly, dvakrát denně si zacvičit a víc nepotřebuješ.“ Souhlasila jsem, horlivě jsem mu to odkývala, ale později, když jsem ve svém pokoji osaměla, jsem si pečlivě prohlížela všechny ty letáky, které mi dali domů, a nedokázala jsem odtrhnout zrak od fotografií, na kterých stáli lidé před a po operaci. Hrozně moc

jsem chtěla a pořád ještě chci vypadat jako ti lidé na fotografiích po té operaci.

Vzpomněla jsem si také na to, jak dopadlo vážení, měření a odsouzení. Na to nepochopitelné číslo 262 kilogramů. Myslela jsem si, že už jsem v životě okusila stud, ale teprve toho večera jsem se opravdu, opravdu styděla. Netušila jsem, zda se mi někdy ten stud podaří překonat a posunout se někam, kde bych byla schopna se svému tělu postavit tváří v tvář, přijmout ho a změnit ho.

Tato kniha se jmenuje *Hlad*. Je to kniha o tom, jak žít ve světě, když nemáte jen pár kilo nebo třeba i 20 kilo nadváhu. Je to kniha o životě s tím, že vážíte o 160 nebo 180 kilo víc, než byste měli. To není obezita ani morbidní obezita, to je extrémně morbidní obezita, alespoň podle údajů vašeho BMI, indexu tělesné hmotnosti.

BMI zní hrozně technicky a také nelidsky, takže mám tendenci se na něj neohlížet. Nicméně je to ale pojem i měřítko, které lékařský establishment používá pro umravnění neposlušných lidských těl.

BMI se vypočítá vydělením hmotnosti daného člověka v kilogramech druhou mocninou výšky v metrech. Matematika je těžká věda. Podle různých ukazatelů se dá definovat, o kolik se to které tělo odchyluje od normálu. Pokud máte BMI od 18,5 do 24,9, jste považováni za „normální“. Pokud máte BMI nad 25, máte nadváhu. Pokud máte BMI 30 a víc, jedná se o obezitu prvního a druhého stupně, a pokud více než 40, je to obezita třetího stupně nebo také morbidní obezita. Pokud máte BMI přes 50, trpíte extrémně morbidní obezitou. Já mám BMI přes 50.

Po pravdě řečeno je spousta lékařských pojmenování čistě náhodná. Je pozoruhodné, že v roce 1998 se odborníci z řad lékařů z Institutu srdečních, plicních a cévních chorob rozhodli snížit hranici BMI pro „normální“ lidi pod 25 a tím naráz zdvojnásobili počet obézních Američanů. Jedním z důvodů, proč hranici snížili, bylo údajně to, že „celé číslo, jako například 25, se bude lidem lépe pamatovat“.

Samotné termíny, které se kolem nadváhy točí, jsou dost děsivé. Nepříjemné slovo „obézní“ pochází z latinského slova *obesus*, totiž „jíst, dokud neztloustnete“, což, když ho bereme doslova, ještě jde. Ale když lidé používají slovo „obézní“, málokdy to dělají přesně, spíš to připomíná obvinění. Je to zvláštní a možná i smutné, že lékaři tuto terminologii používají, ačkoliv pacientům nemají ubližovat. Přívlastek „morbidně“ pak tlustému tělu vyslovuje přímo ortel smrti, i když to vůbec není pravda. Termín „morbidně obézní“ odsuzuje tlusté lidi k tomu, že chodí po světě jako oživlé mrtvoly, a lékaři se k nám chovají zhruba podobně.

Kulturním měřítkem obezity bývá kdokoli, kdo nosí větší velikost než 36, nebo lépe řečeno kdokoli, kdo přirozeně nepřitahuje zraky mužů, nebo také kdokoli, kdo má na stehnech celulitidu.

Dnes už nevážím 262 kilo, i když jsem pořád hodně tlustá. Asi 68 kilo jsem zhubla a s každou další dietou se pokouším zbavit pár dalších kil. Všechno je relativní. Nejsem hubená a nikdy nebudu. Jednak jsem hodně vysoká, což je zároveň prokletí i spása. Zabírám spoustu místa. Říkají mi, že působím impozantně a že dokážu vyvolat strach. To ale nechci. Toužím po

tom, aby si mne nikdo nevšiml, chci se schovat, chci zmizet, dokud nad svým tělem nebudu mít kontrolu.

Nevím, kdy se mi to všechno takhle vymklo z rukou, nebo vlastně vím. Je to ohraná písnička. O kontrolu nad svým tělem jsem přišla ve chvíli, kdy jsem začala přibírat. A jíst jsem začala proto, abych svoje tělo změnila. To bylo vědomé rozhodnutí. Zničilo mě pár kluků a já to málem nepřežila. Věděla jsem, že nic podobného už bych znovu nevydržela, tak jsem začala jíst, protože jsem si říkala, že když moje tělo bude odpudivé, muži si mě nebudou všímat. I v tak útlém věku jsem chápala, že když budu tlustá, muži po mně nebudou toužit, budou mnou pohrdat, a já už o jejich pohrdání věděla své. Tak to učíme většinu děvčat – že musí být štíhlé a drobné. Nesmíme zabírat místo. Má nás být vidět, ale ne slyšet, a když už nás někdo vidí, musí se to mužům líbit a musí to být přijatelné pro společnost. Ví to většina žen – máme být neviditelné. Je potřeba to opakovat nahlas znovu a znovu, abychom dokázaly odolat očekávání, která jsou na nás kladena.

Potřebujete vědět, že můj život se dělí na dvě části, které od sebe byly ošklivě odtrženy. Je předtím a je potom. Předtím než jsem přibrala. Potom co jsem přibrala. Předtím než mě znásilnili. Potom co mě znásilnili.

V životě před jsem byla mladičká a žila jsem v chráněném světě. O ničem jsem nic nevěděla. Netušila jsem, že bych mohla trpět, nedokázala jsem ani dohlédnout hloubky toho utrpení. Nevěděla jsem, že bych o svém utrpení mohla dát vědět svému okolí, když trpím, a nevěděla jsem ani, že jsou lepší způsoby, jak se s utrpením vyrovnat. Ze všeho nejvíc si přeju, abych bývala už tenkrát věděla, že si můžu promluvit s rodiči, nechat si pomoci a obrátit se k něčemu jinému než k jídlu. Kéž bych bývala věděla, že to, jak mne zneuctili, není moje vina.

Zнала jsem ale jen jídlo, tak jsem jedla, protože jsem věděla, že tak budu zabírat větší prostor. Že budu pevnější, silnější a víc v bezpečí. Viděla jsem, jak ostatní zírají na tlusté lidi a že tloušťka je odpudivá. A když budu odpudivá, podaří se mi odvrátit další zranění. Aspoň jsem tedy doufala, že se mi to podaří, protože v životě poté jsem o bolesti věděla dost a dost. O bolesti jsem toho věděla příliš, netušila jsem ale, jak moc může dívka trpět, než jsem si to vyzkoušela na vlastní kůži.

Ale přesto jsem to udělala. Tohle tělo jsem vytvořila já. Jsem korpuľentní, jsem koule hnědého masa, paže a stehna a moje

břicho. Tuk už se nakonec neměl kam ukládat, tak si kolem mého těla vytvořil vlastní krajinu. Tělo mám zbrázděné striemi a na obrovských stehnech mám celé kapsy celulitidy. Tuk vytvořil nové tělo, které mne zahanbovalo, díky němu jsem se ale cítila v bezpečí, a to jsem potřebovala víc než cokoli jiného. Potřebovala jsem se cítit jako pevnost, kterou nikdo neprolomí. Nechtěla jsem, aby se mě cokoli a kdokoli dotkl.

Udělala jsem si to sama. Je to moje chyba a moje odpovědnost. To si opakuju, ačkoli odpovědnost za tohle tělo bych neměla nést jen já samotná.

Takhle vypadá realita života v mém těle: jsem uvězněná v kleci. Na klecích je nejhorší to, že jste v nich jako v pasti, a přitom vidíte přesně to, po čem toužíte. Z klece můžete natáhnout ruku ven, dosáhnete ale jen kousíček od sebe.

Bylo by snadné předstírat, že jsem se svým tělem v pohodě tak, jak je. Kéž bych své tělo neviděla jako něco, za co bych se měla omlouvat nebo co bych měla ospravedlňovat. Jsem feministka a věřím, že zastaralé standardy krásy ženy nutí vyhovět naprosto nerealistickým požadavkům. Věřím, že krása by měla být definována víc zešíroka a měla by zahrnovat různé tělesné typy. Věřím, že pro ženy je nesmírně důležité cítit se ve svém těle příjemně a neměly by se cítit povinovány změnit na sobě úplně všechno, aby tohoto pocitu dosáhly. Chci vědět, že mám hodnotu jako lidská bytost a ta nezávisí na mé váze ani na mém vzhledu. Vyrostla jsem v kultuře, která je pro ženy toxická a neustále se snaží jejich těla srovnat do latě. Víím tedy, že je důležité postavit se nerealistickým očekáváním toho, jak by moje nebo jakékoli jiné tělo mělo vypadat.

Mezi tím, co víím, a tím, co cítím, je ale propastný rozdíl.

To, aby byl člověk spokojený ve svém vlastním těle, nezáleží jen na standardech krásy. Není to jen o ideálech. Je to o tom, jak se ve svém těle doopravdy cítím den za dnem.

Já se ve svém těle dobře necítím. Skoro jakákoli fyzická aktivita je mi nepříjemná. Když se pohybuju, cítím každé kilo navíc jako závaží. Nic nevydržím. Když déle chodím, bolí mě stehna i lýtka. Bolí mě nohy, bolí mě bedra a skoro pořád cítím fyzickou bolest. Každé ráno se budím ztuhlá tak, že mě láká představa strávit celý den v posteli. Mám skřípnutý nerv, takže když dlouho stojím, v pravé noze ztratím cit a pak se belhám až do chvíle, než se cit zase obnoví.

Když je horko, strašně se potím, nejvíc na hlavě, pak si to uvědomím a neustále si otírám pot z obličeje. Pramínky potu mi protékají mezi prsy a nad kostrčí vytvářejí jezírko. Neustále mám mokré tričko, mokré skvrny od potu se objeví skoro okamžitě. Mám pocit, že na mě lidé zírají, jak se potím, a odsuzují mě za to, že mě moje tělo neposlouchá a potí se navzdory všemu, čímž odhaluje, jak těžké je pro něj se pohybovat.

Chtěla bych se svým tělem dělat věci, kterých nejsem schopna. Když jsem někde s přáteli, nestačím jim, takže si neustále vymýšlím výmluvy, proč chodím pomaleji než oni, jako by to nevěděli sami. Někdy předstírají, že to nechápou, jindy mám zase pocit, že opravdu ignorují, jak fungují různá těla, jak se hýbou a jaký zabírají prostor. Pak se na mě ohlízejí a přicházejí s nesmyslnými návrhy, co bychom mohli dělat – třeba vyrazit na pouť nebo vyjít dva kilometry do kopce až na stadion nebo si vyrazit na výlet na nějakou krásnou vyhlídku.

Moje tělo je vězení, je to klec, kterou jsem vytvořila já sama. Pořád se pokouším vymyslet, jak z té klece uniknout. Snažím se o to už přes dvacet let.

Když píšu o svém těle, možná bych měla prozkoumat své maso, jeho nadbytek, a přistupovat k němu jako k místu, kde byl spáchán zločin. Měla bych zkusit prozkoumat ten tělesný jev a určit příčinu.

Nechci o svém těle přemýšlet jako o místě, kde byl spáchán zločin. Nechci své tělo považovat za něco, co se strašlivě nepovedlo, něco, co by se mělo ohradit páskou a prozkoumat.

Je moje tělo opravdu scénou zločinu, když už teď dobře vím, že pachatelem jsem já sama, nebo minimálně jedním z pachatelů?

Nebo bych na sebe měla nahlížet jako na oběť zločinu, který se odehrál v mém těle?

Jsem poznamenaná, a to mnoha způsoby. Poznamenala mě jedna událost. Přežila jsem, ale to není celé. Za ty roky jsem se naučila, jakou cenu má schopnost přežít, a osobuji si nálepku „přeživší“, nevadí mi ale, když mě označují za „oběť“. Krom toho si nemyslím, že by byla ostuda říci, že když mě znásilnili, stala jsem se obětí, a do dnešního dne jsem krom spousty dalších věcí právě i oběť.

Trvalo mi to dlouho, „oběť“ je ale dnes nálepka, které před označením „přeživší“ dávám přednost. Nechci snižovat závažnost toho, co se stalo. Nechci předstírat, že kráčím po triumfální cestě, která vede k osvícení. Nechci předstírat, že je všechno v pořádku. Žiju s tím, co se stalo, kráčím vpřed, aniž bych zapomněla, pohybuji se vpřed, ale nepředstírám, že mi nezůstaly jizvy.

Toto jsou paměti mého těla. Moje tělo rozbili. Rozbili mě. Nevěděla jsem, jak se dát znovu dohromady. Rozštíпали mě na třísky a část mě samé umřela. Část ztratila hlas a tak to zůstalo po mnoho let.

Byla jsem prázdná. Rozhodla jsem se prázdnotu naplnit a naplnila jsem ji jídlem. To jsem použila jako štít okolo té maličké části mě samé, která mi zůstala. Jedla jsem a jedla v naději, že když budu obrovská, moje tělo bude v bezpečí. Pohřbila jsem dívku, kterou jsem byla dřív, protože té se děly nehezské věci. Pokoušela jsem se smazat jakoukoli vzpomínku na ni, ale ona tu je i nadále, někde se tu schovává. Pořád je malá, vyděšená a ponížená. Možná se pokouším propsat zpátky k ní a říct jí to, co potřebovala slyšet.

Rozbili mě, a abych otupila bolest těch střepů, jedla jsem a jedla a jedla, a pak už jsem neměla jen nadváhu, nebyla jsem obyčejně tlustá. Ani ne o deset let později jsem byla morbidně obézní a ještě o něco později jsem byla extrémně morbidně obézní. Byla jsem uvězněna ve svém těle, které jsem vytvořila sama, ale sotva jsem ho poznávala a vůbec jsem mu nerozuměla. Bylo mi hrozně, ale byla jsem v bezpečí. Nebo jsem alespoň sama sebe přesvědčovala, že jsem v bezpečí.

Moje vzpomínky z doby poté jsou roztržité a zlomkovité, ale jasně si pamatuju, jak jsem jedla, jedla a jedla, jen abych dokázala zapomenout, jen aby moje tělo bylo tak obrovské, aby ho už nikdo nikdy nerozbil. Vzpomínám si, jak mne uklidňovalo jídlo, když jsem se cítila osamělá, smutná nebo někdy i veselá.

Dnes jsem tlustá žena. Nemyslím si, že jsem ošklivá. Nechovám k sobě nenávist tak, jak by to ode mě očekávala společnost, ale přece jen žiju mezi lidmi. Žiju ve svém těle a na tomto světě a nenávidím, jak se tento svět k mému tělu chová. Racionálně vím, že problém nespočívá ve mně. Problém tkví právě v tomto – že mě tento svět odmítá přijmout a dát mi prostor. Mám ale pode-

zření, že se dříve změním já, než se změní tato kultura a její přístup k silným lidem. Krom toho, že svádím spravedlivý boj za to, abychom svá těla přijímali pozitivně, musím myslet i na svůj život a na okamžiky tady a teď.

Ve svém neposlušném těle žiju přes dvacet let. Pokoušela jsem se s ním smířit. Pokoušela jsem se ho milovat nebo alespoň tolerovat, a to ve světě, které vůči němu chová jen pohrdání. Snažila jsem se překonat trauma, které k tomuto tělu vedlo, snažila jsem se milovat a být milována. Svůj příběh jsem tajila, a to ve světě, kde mají lidé za to, že vědí proč, a to o každém tlustém člověku. Dnes jsem se ale rozhodla svoje mlčení prolomit. Příběh svého těla vypovím od chvíle, kdy jsem byla bezstarostným dítětem, které svému tělu věřilo a cítilo se v něm v bezpečí, až do chvíle, kdy toto bezpečí zničili, až k tomu, co následovalo. Pokračuje to dodnes, když se pokouším vrátit zpět něco z toho, co na mně bylo spácháno.

II

Mám jednu fotografii z dětství. Na ní mě drží v náručí moje starší sestrénice, ten víkend mě zrovna křtili. Sedíme na gauči v New Yorku, gauč je obalený igelitovou fólií. Na fotografii je sestrénice starší než já, je jí tak pět nebo šest let. Já jsem ještě miminko a mám na sobě dlouhé saténové šaty. Obličej mám zkřivený vzteky, strašně křičím a ručkama a nožkama máchám kolem sebe.

Jsem ráda, že mám z dětství spoustu fotografií, protože na spoustu věcí jsem prostě zapomněla.

Celá léta mého života jsou jako v mlze a nevybavuje se mi vůbec nic. Někdo z rodiny třeba řekne „Vzpomínáš si, jak [sem vložte významnou rodinnou událost]?“ Já jen tupě zírám a vůbec nic si nepamatuju. Máme společnou minulost, a přesto nemáme. V mnoha ohledech je tohle výstižné pro můj vztah s rodinou i s ostatními blízkými lidmi. Krásné věci máme společné, zato ty těžké ne, o těch ostatní nevědí nic nebo jenom velice málo. Neexistuje žádný klíč pro to, co si pamatuju a co ne. Je těžké tuhle ztrátu paměti racionálně vysvětlit, protože na některé okamžiky z dětství si zase vzpomínám, jako by se udály včera.

Paměť mám dobrou. Pamatuju si rozhovory s přáteli slovo od slova, léta a léta poté, co se odehrály. Pamatuju si na přesný platinový odstín vlasů mé učitelky ze čtvrté třídy nebo na to, jak jsem dostala ve třetí třídě vynadáno, protože jsem se v hodině nudila a četla jsem si pod lavicí. Pamatuju se na svatbu mojí tety a strýce v Port-au-Prince a na to, jak mi koleno oteklo do velikosti pomeranče, protože mne píchl komár. Pamatuju si hezké věci. Pamatuju si i ošklivé věci. Když ale potřebuju, umím svoje vzpomínky osekát na nutné minimum. Děkala jsem to, kdykoli jsem potřebovala vymazat minulost.

Od rodičů jsem si přinesla alba nacpaná vybledlými fotografiemi mě a mých dvou bratrů, když jsme byli ještě úplně malí. To bylo ještě před nástupem digitální fotografie, a přesto mám dojem, že fotografovali snad každý okamžik mého života, každou fotografii pak vyvolali a pečlivě uschovali. Na každém albu je napsaná velká zakroužkovaná číslice. Ve spoustě alb jsou malé poznámky se jmény, věkem a místem. Jako by moje matka tušila, že tyhle vzpomínky bude potřeba zachovat. Bratry i mě vychovala železnou rukou a přitom s jistou laskavostí. Milovala nás oddaně a vášnivě, až nás to zahlcovalo, a s věkem je její láska čím dál silnější. Když jsem byla dítě, matka měla tato alba seřazená chronologicky v úhledných hromádkách, a jakmile album zaplnila, šla hned koupit nové.

Matka se pokouší vyplnit některá prázdná místa z mého dětství, aniž by tušila, co vlastně dělá. Pamatuje si úplně všechno, nebo to tak aspoň působí, nebo to tak alespoň bylo, než jsem odešla na internát. To mi bylo třináct. Tam už nebyl nikdo, kdo by si moje vzpomínky pamatoval za mě.

Máma dodnes fotí úplně všechno a na Flickru má přes dvacet tisíc fotek. Jsou to fotky z jejího života, z našich životů, fotky našich blízkých a míst, kde trávíme čas. Když jsem obhajovala doktorát, máma tam byla také, pyšně si mě prohlížela a každých pár minut vzala do ruky fotoaparát, aby pořídila další snímek a zachytila každou vteřinu mé velké chvíle. Když bylo v New Yorku čtení mojí knihy, přišla také se svým fotoaparátem, fotila jako zběsilá a zaznamenávala další okamžik hodný zaznamenání.

Lidé často poukazují na to, že hodně fotím. Odpovídám, že to dělám proto, abych nezapomněla všechny ty krásné věci, které vidím a zažívám. Nevysvětluju už, že vzpomínky pro mne dnes znamenají víc, protože můj život se změnil. Je v tom ale něco víc. Jsem dcera svojí matky na nekonečně způsobů.

Desky mého alba z dětství jsou bílé a jsou na nich třpytky. „Je to holčička!“ skví se nápis přes celou šířku alba. Na první stránce jsou napsaná jména rodičů, datum narození, moje výška a váha, barva vlasů a očí. Jsou tu dva černé otisky mých nožiček s nápisem „Gayovi mají holčičku!“ nad nimi. Narodila jsem se v 7 hodin a 48 minut ráno a jsem přesvědčená, že právě proto rána nesnáším. Jsou tu řádky vyhrazené na „veselé vzpomínky miminka“ a můžete si být jistí, že jsou v nich dopodrobna zachycené všechny moje první drobné úspěchy. Evidentně jsem uměla ve dvou a půl letech celou abecedu a ve třech letech jsem uměla hodiny. Matka sem pyšně napsala: „V pěti letech přečte skoro všechno.“ Napsala to tam přesně takhle, svým úhledným písmem, ačkoli v rodině se traduje, že už o rok a půl dříve jsem si společně s otcem četla noviny.

Prvních pět let mého života zapisovala matka i moji výšku a váhu. Měla jsem velkou, trojhrannou hlavu, což se u prvorozených dětí může stát. Matka říká, že celé hodiny se snažila vytvářet moji hlavičku, aby byla kulatější. O mém narození vyšla noticka v novinách *Omaha World Herald*. Poznámka vyšla 28. října 1974, třináct dní po mém narození. Výstřížek z novin je samozřejmě nalepený v mém albu, tak jako je v něm i originál rodného listu a malá kartička se jménem, kterou jsem měla v porodnici připevněnou k postýlce. Matce bylo pětadvacet a otci sedmadvacet. Byli hrozně mladí, ale v té době bylo běžné mít děti ještě dříve. V rodném listě je moje jméno napsané správně, s jedním *n*, a je vytištěný na růžovém papíře. Tehdy se pohlaví tolik neřešilo – holčičky byly růžové a chlapečci modří a basta.

Na úplně první společné fotografii mě matka drží v náručí a vlasy černé jako uhlí má na zádech spletené do silného copu. Vypadá strašně mladá a je neuvěřitelně krásná. Jsou mi právě tři dny. Vlastně to není ta první fotografie, na které jsem také. Je tu totiž i fotka, na které má matka obrovské těhotenské břicho, je oblečená do přiléhavých modrých minišatů a má boty na podpatku. Rozcuchané vlasy jí visí jako mocná hříva na záda, opírá se o auto a na fotografa, mého otce, se dívá tak vyzývavě, že máte nutkání se odvrátit a nechat je o samotě. Tuhle fotografii mi do alba dala přesto, že je jedním z nejstydlivějších lidí, co znám, a úzkostlivě si hlídá své soukromí. Určitě chtěla, abych viděla tenhle nádherný výjev a mohla si být jistá, že se s otcem odjakživa milovali.

Tyhle staré fotografie už jsou v albu tak dlouho, že se přilepily na jednotlivé stránky, a kdybych se je pokusila vyjmout, zničila bych je.

Na každé fotografii, kde jsem jako miminko, se na mě rodiče usmívají, jako bych byla středobodem jejich vesmíru. Což jsem také byla. A jsem dodnes. Tuhle částí své reality jsem si stoprocentně jistá – všechno dobré a silné, co v mém životě existuje, začíná u mých rodičů. Naprosto všechno. Téměř na každé fotografii, kde jsem miminko, mám na tváři nakažlivý, široký úsměv, takže když si je prohlížím, nemohu si pomoci a usměju se také. Někteří miminka jsou veselá. Byla jsem rozhodně šťastné dítě, o tom není nejmenších pochyb.

Miminka jsou sice roztomilá, ale jsou celkem k ničemu, říkává moje nejlepší kamarádka. Nedokážou se o sebe postarat, a proto si nemůžeš pomoci a musíš je mít rád. Na fotografiích, kde jsem sama, mě většinou opřeli o opěrku křesla nebo mě posadili do polštářů. Na jedné z fotografií na nesmyslně zdobně čalouněné brokátové sedačce ječím, jako by mě na nože brali. Ječím na pár dalších fotografiích. Fotky ječících mimin jsou vtipné, když víte, že krom toho existují i fotky toho samého miminka, jak se vesele usmívá, a můžete si být jistí, že to byl jen náhodný záchvat dětského vzteku. Prohlížím si ty fotografie a říkám si, že *vypadám jako moje neteř*, ve skutečnosti je to ale neteř, kdo je podobný mně. Rodiny mají sílu, ať se děje, co se děje. Jsme svázaní podobou očí, rtů, krví a srdcem. Když mi byly tři, narodil se můj bratr Joel. Na fotkách je celý hnědý a baculatý, na hlavě ohromné afro, a sedí nebo stojí vedle mě.

V dospělosti jsem si ta alba prohlížela snad tisíckrát. Snažila jsem se vzpomenout si na minulost. Nejdřív jsem hledala fotografii pro své dítě, „tohle jsi ty, odsud pocházíš,“ takže až se mi

narodí, bude vědět, jak její rodina miluje, byť nedokonale, a bude vědět, že i její matka byla vždycky milována a stejně bude milována i ona sama. Je důležité ukázat dětem různé podoby lásky a tohle je jedna věc, kterou jí umím nabídnout, bez ohledu na to, jakým způsobem mi vstoupí do života. Prohlížím si ty fotografie a lidi na nich. Vzpomínám si na jména a místa, na okamžiky, které mají význam, protože mi tolik z nich uniká. Snažím se pospojovat k sobě ty vzpomínky, které jsem tak pečlivě vymazala. Snažím se pochopit, jak jsem se z dítěte na těch dokonalejších fotografiích stala tím, kým jsem dnes.

Vím to docela přesně, ale zároveň to nevím. Vím to, ale myslím, že to, co chci opravdu pochopit, je, proč mám ke svému dětskému já tak strašně daleko. Odpověď je složitá a uniká mi. Chtěla bych ji svírat v rukou, rozpitvat ji, roztrhat ji na kusy nebo ji spálit a přechíst si její popel, ačkoli se bojím, co s tou odpovědí udělám, až ji konečně pochopím. Nevím, zda je možné se té odpovědi dopátrat, ale když jsem o samotě, posadím se a pomalu listuji těmi alby, hledám, co v nich chybí, přemýšlím o tom, co se stalo, i když odpověď mi i nadále uniká.

Na jedné z fotografií je mi pět. Mám velké oči a hubený, dlouhý krk. Prohlížím si plastový psací stroj, ležím na břiše na gauči, kotníky zkřížené, nejspíš mám hlavu v oblacích, to jsem mívala často. Dokonce i tenkrát už jsem byla spisovatelka. Od útlého věku jsem kreslila na ubrousky maličké vesničky a psala jsem příběhy o lidech, kteří v těch vesničkách bydleli. Strašně ráda jsem utíkala do těch příběhů, představovala jsem si životy jiné, než byl ten můj, měla jsem bujnou fantazii. Byla jsem snílek a vadilo mi, když mě někdo vytrhl ze snění a nutil mě žít sku-

tečný život. V mých příbězích jsem si mohla napsat přátele, které jsem ve skutečnosti neměla, a bylo v nich možné zažít to, co jsem si nedokázala představit ve skutečnosti. Dokázala jsem být statečná, chytrá a vtipná, mohla jsem být tím, kým jsem vždycky chtěla. Když jsem psala, nebylo těžké být šťastný.

Pak je v albech další moje fotografie. Je mi sedm. Jsem spokojená, na sobě mám kalhoty s laclem. Ty jsem jako dítě nosila skoro pořád. Mám je ráda z mnoha důvodů, hlavně jsem je ale milovala proto, že na nich byla spousta kapes, kam jsem si mohla schovávat svoje poklady. Navíc to byl propracovaný kus oblečení, měl spoustu knoflíků a zapínátek. Cítila jsem se v nich bezpečně a příjemně. Minimálně na jedné ze tří nebo čtyř fotografií z té doby mám na sobě kalhoty s laclem. Je to trochu divné, ale já byla divná. Na téhle konkrétní fotografii jsem s bratrem Joelem a on mě kope vysokým karatistickým kopem. Snažím se jeho maličké nožce vyhnout. Vždycky měl spoustu energie. Jsou mezi námi tři roky, máme se rádi, dodnes k sobě máme blízko. Jako děti jsme byli roztomilí. Bolí mě u srdce, když vidím, jak jsem jako dítě měla radost ze života. Dala bych za to skoro cokoli, abych se mohla zase cítit takhle svobodně.

Když mi bylo osm, narodil se můj bratr Michael Jr., a pak už jsme na fotkách bývali tři, často přitulení nebo jsme se drželi za ruce a dívali se přímo do fotoaparátu.

Psala jsem dál a čím dál tím víc jsem se ztrácela v knihách. Četla jsem cokoli, co se mi dostalo pod ruku. Nejradši jsem měla knížky ze série *Domeček na prérii*. Strašně se mi líbila představa, že Laura Ingalls, obyčejná dívka ze Středozápadu, dokázala žít

svým obyčejně neobyčejným životem v tak rozdílné době, než byla ta moje. Milovala jsem ty knížky do posledního detailu – to, jak tatínek přinesl domů vynikající pomeranče, jak ze sněhu a javorového sirupu vyráběli zmrzlinu, jak se mezi sebou měly rády sestry Ingallovy, jak Lauře říkali Půlčíku. Když sestry Ingallovy rostly, líbilo se mi, jak Laura soutěžila s Nellie Olesonovou a jak se jí dvořil Almanzo Wilder, kterého si nakonec vzala za muže. Bez dechu jsem si četla o prvních letech jejich manželství, když vedli své vlastní hospodářství a vychovávali svoji dceru Rose. Toužila jsem po podobně pevné, opravdové lásce, toužila jsem po vztahu, kde bych mohla být nezávislá, ale zároveň milovaná a opečovávaná.

Když jsem od *Domečku na prérii* postoupila dál, přečetla jsem úplně všechno od Judy Blumeové. Většinu toho, co jsem věděla o sexu, jsem se dozvěděla z její knihy *Navždy*, a spoustu let jsem si myslela, že všichni muži svému penisu říkají Ralphe. Četla jsem o odvážných dívkách, které v Kalifornii těžily zlato a přežily těžkou cestu dostavníkem přes celou zemi. Byla jsem posedlá láskyplnou rivalitou mezi Jessicou a Elizabeth Wakefieldovými z idylického kalifornského městečka Sweet Valley. Přelouskala jsem i *Kmen jeskynního medvěda* a dozvěděla jsem se, že sex může být ještě mnohem zajímavější než mladistvé pátravé pokusy a omyly Katherine a Michaela z *Navždy*. Četla jsem, četla a četla, a moje představivost neznala mezí.

Na spoustě fotografií mám na sobě šaty a sukně, je jasné, že jsem holčička, mám dlouhé, učesané vlasy, nosím šperky a vypadám jako princezna. Dlouho jsem se považovala za tomboye, protože jsem v rodině byla jedinou dívkou. Někdy se pokoušíme